

Практична робота №3

Тема: Ціль сталого розвитку 1 «Подолання бідності в Україні»

Мета: навчитися аналізувати офіційні статистичні дані щодо рівня бідності в Україні, вивчити міжнародний досвід подолання бідності та можливості його адаптації, розробити інструменти для первинного дослідження соціально-економічного стану населення, сформувати навички розробки практичних рекомендацій для органів місцевого самоврядування

Теоретичні відомості:

У вересні 2015 року в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку відбувся Саміт ООН зі сталого розвитку. 193 членів ООН ухвалили план досягнення спільного кращого майбутнього. Наступні 15 років спільні зусилля спрямовано на подолання крайньої бідності, боротьбу з нерівністю і несправедливістю та на захист нашої планети. У центрі «Порядку денного 2030» є 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР), що чітко означають світ, якого ми прагнемо для всіх націй без винятків.

У 2019 році Президент України своїм указом підтримав досягнення Цілей сталого розвитку та результатів їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладених у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна».

В свою чергу, Урядом внесено зміни до Регламенту Кабінету Міністрів України, якими встановлено, що у процесі формування та реалізації державної політики України враховується необхідність досягнення Цілей сталого розвитку. Таким чином, на державному рівні Цілі сталого розвитку закріплено у якості орієнтирів для розроблення програмних та прогнозних документів.

У липні 2020 року Україна на Політичному форумі високого рівня зі сталого розвитку під егідою Економічної і соціальної ради ООН представила світовій спільноті перший Добровільний національний огляд стану досягнення Цілей сталого розвитку.

Ціль 1. Подолання бідності

1.1 До 2030 року ліквідувати крайню бідність для всіх людей в усьому світі (нині крайня бідність визначається як проживання на суму менш ніж 1,90 дол. США на день)

1.2 До 2030 року скоротити частку чоловіків, жінок і дітей будь-якого віку, що живуть у злиднях у всіх їх проявах, згідно з національними визначеннями, принаймні наполовину

1.3 Запровадити на національному рівні належні системи і заходи соціального захисту для всіх, включаючи встановлення мінімальних рівнів, і до 2030 року досягти суттєвого охоплення бідних і уразливих верств населення

1.4 До 2030 року забезпечити, щоб всі чоловіки і жінки, особливо незаможні та вразливі, мали рівні права на економічні ресурси, а також доступ до базових послуг, володіння і розпорядження землею та іншими формами власності, успадкованого майна, природних ресурсів, відповідних нових технологій і фінансових послуг, включаючи мікрофінансування

1.5 До 2030 року підвищити життєстійкість малозабезпечених і осіб, які перебувають в уразливому становищі, зменшити їх незахищеність і вразливість перед викликаними зміною клімату екстремальними явищами та іншими економічними, соціальними й екологічними потрясіннями і лихами

1.a Забезпечити мобілізацію значних ресурсів із найрізноманітніших джерел, у тому числі на основі активізації співпраці в цілях розвитку, щоб надати країнам, які розвиваються, особливо найменш розвиненим країнам, достатні та передбачувані кошти для здійснення програм і стратегій з ліквідації бідності в усіх її формах

1.b Створити на національному, регіональному та міжнародному рівнях надійні стратегічні механізми, в основі яких лежали б стратегії розвитку, що враховують інтереси бідноти і гендерні аспекти, для сприяння прискореному інвестуванню в заходи щодо ліквідації бідності

Завдання 1. Аналіз статистичних даних

1.1. Перейдіть на офіційний сайт Державної статистики України (<https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/>) та знайдіть розділ, присвячений ЦСР 1 «Подолання бідності».

1.2. Виберіть наступні показники для аналізу: показник 1.1.1: Частка населення, чії середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний прожитковий мінімум, показник 1.1.2: Частка осіб, добове споживання яких є нижчим за 5,05 долара США за ПКС, показник 1.2.1: Частка бідних, які охоплені державною соціальною підтримкою, показник 1.3.1: Співвідношення рівнів бідності домогосподарств із дітьми та без дітей, показник 1.3.2: Частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств.

1.3. Проаналізуйте тенденції та відповідайте на питання: чи зменшується рівень бідності в Україні, які роки були критичними, з чим це пов'язано? (врахуйте події: пандемія COVID-19, повномасштабне вторгнення 2022 року), які групи населення є найбільш вразливими, чи ефективні програми соціальної підтримки? Зробіть відповідні висновки.

Задання 2. Міжнародний досвід подолання бідності

2.1. Оберіть країну, яка досягла значних успіхів у скороченні бідності (використовуйте звіти Світового банку, дані ООН та ПРООН, наукові публікації, офіційні урядові звіти обраної країни, аналітичні статті міжнародних організацій)

2.2. Дослідіть які конкретні заходи вони впроваджували, яку роль відігравали освіта, охорона здоров'я, соціальний захист, скільки часу знадобилося для досягнення результатів?

2.3. Проаналізуйте, які з цих заходів можна адаптувати для України

Завдання 3. Дослідження рівня життя населення

3.1. Створіть Google форму з 15-20 питань, що охоплюють наступні блоки:

Блок 1: Демографічні дані (4-5 питань)

- ✓ Вік, стать, освіта
- ✓ Тип населеного пункту (місто/село, розмір)
- ✓ Склад домогосподарства (кількість осіб, наявність дітей)

Блок 2: Економічне становище (5-6 питань)

- ✓ Зайнятість (працюю, навчаюся, на пенсії, безробітний/а)
- ✓ Рівень доходу домогосподарства (у діапазонах)
- ✓ Основні джерела доходу
- ✓ Структура витрат (у відсотках або за пріоритетністю): харчування, житлово-комунальні послуги, транспорт, освіта, охорона здоров'я, одяг, інше.

Блок 3: Доступ до послуг (4-5 питань)

- ✓ Чи маєте доступ до якісної медичної допомоги?
- ✓ Чи користуєтеся програмами соціальної підтримки?
- ✓ Чи доступні освітні послуги для вас/ваших дітей?
- ✓ Які найбільші труднощі у доступі до базових послуг?

Блок 4: Суб'єктивна оцінка (3-4 питання)

- ✓ Як би ви оцінили свій рівень життя? (шкала 1-10)
- ✓ Чи вистачає доходів на базові потреби?
- ✓ Чи змінилося ваше матеріальне становище за останній рік?
- ✓ Яка допомога від держави/місцевої влади була б найкориснішою?

3.2. Визначте цільову вибірку: 10-20 респондентів різних вікових та соціальних груп. Забезпечте різноманітність вибірки (студенти, працюючі, пенсіонери, безробітні, сім'ї з дітьми тощо). Поширте анкету через соціальні мережі, месенджери, особисті контакти.

3.3.Зберіть відповіді. Експортуйте дані. Проведіть описову статистику. Порівняйте отримані дані з офіційною статистикою. Чи співпадають тенденції? Які є розбіжності та чому? Визначте найбільш вразливі групи у вашій вибірці. Зробіть відповідні висновки.

Контрольні запитання

1. Які основні показники (індикатори) використовуються в Україні для вимірювання рівня бідності в рамках ЦСР 1? Поясніть, що показує кожен з них та чому важливо використовувати декілька індикаторів одночасно.

2. Проаналізуйте динаміку бідності в Україні за останні 5-7 років. Які критичні періоди можна виділити та з якими подіями (економічними, соціальними, політичними) вони пов'язані?

3. Що таке адресні програми соціальної підтримки? Наведіть приклади таких програм в Україні та поясніть, чому важливо збільшувати охоплення бідного населення такими програмами (Завдання 1.2 ЦСР)?

4. Чому домогосподарства з дітьми мають вищий ризик бідності порівняно з домогосподарствами без дітей? Які заходи можуть допомогти підвищити життєстійкість сімей з дітьми?

5. На основі вивчення міжнародного досвіду поясніть, які три найважливіші фактори (освіта, охорона здоров'я, соціальний захист, економічна політика тощо) найбільше впливають на успішне подолання бідності в країні. Обґрунтуйте свою відповідь конкретними прикладами.